

איפה שקועים הדולארים

לפני חודש וחצי (העולם הזה 31.10) כתבתי על צים (האגודות של אייזנברג). שם גיליתי, לראשונה, שצים במשבר כספי חמור, ושהחברה חייבת מאות מיליוני דולארים לשני הבנקים הגדולים בנק לאומי ובנק הפועלים. ומה שיותר חמור, שמצבה של צים מידרדר והולך, או מפליג, אם תרצו, ועכשיו כבר ברור שסעיף החובות האבודים במאזני שני הבנקים יגדל בצורה מרשימה, ולכן כבר ברור עכשיו, שהבנקים לא יוכלו, לא עכשיו ולא בעתיד הנראה לעין, לסלק את חובם לעם ישראל, לקנות מאיתנו את המניות הבנקאיות שמכרו לנו במחירים מופקעים, עוד בספטמבר 1983.

אפילו שריהאוצר יצחק מודעי, אמר ביום ראשון, כי באשר יגיע מועד סדיון המניות הבנקאיות, שהממשלה ערבה להן, ישתדלו למחזר אותן, את כספי המניות, באמצעות תוכניות חיסכון חדשות, שהרי לא יעלה על הדעת שממשלת ישראל לא תעמוד בהתחייבויותיה.

וכרגיל, את העיקר שכחתי. שכחתי להזכיר שלעיתונות היומית לקח חודש וחצי עד שגילו שצים שוקעת, שלאייזנברג יש כסף אבל לא בשכיל צים ואתא. שלממשלה יש עוד כסף, שהרי גם היא שותפה בצים. אך לא תתרום דולר נוסף, נוסף על מאות מיליוני הדולארים שלהם היא ערבה בשל חובות צים.

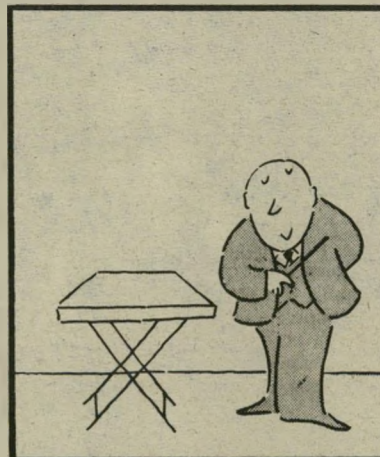
עוד לא מינו ועדת חקירה לענייני צים. קודם תמונה ועדת-חקירה לענייני מניות הבנקים, אחר-כך לענייני צים.

אתם רואים, בין עיסקת חבילה א' לבין עיסקת חבילה ב', ועלו את מחירי מיצרכי היסוד, כי יחסרו מאות מיליוני הדולארים השקועים עמוק ב"צים". ושלא תאמרו שאין קשר. תשאלו את יצחק מודעי, גם הוא יודע שלממשלה יש רק כים אחד, וגם זה ריק.

סיפור בנקאי מן החיים

לקראת פרסום דו"ח מבקר-המדינה על משבר מניות-הבנקים, אני מבקש להקדים סיפור מעשה שהיה, לא אצלנו, אלא בצרפת. גם מי שלא מבין בעסקי בנקאות והשקעות יבין את המסר, אני מקווה.

ובכן, מעשה באחד בשם לואיס אבוליביה, לקראת פרסום דו"ח מבקר-המדינה על משבר מניות-הבנקים, אני מבקש להקדים סיפור מעשה שהיה, לא אצלנו, אלא בצרפת. גם מי שלא מבין בעסקי בנקאות והשקעות יבין את המסר, אני מקווה.

נהג במכוניות יוקרה, אכל במיטב המיסעדות, רכש דירה מהורדת בלב פאריס ואפילו בית-קיץ — הכל מתוך משכורת שנתית (ברוטו) של 21,777 דולר לשנה. היה זה יפה מרי כרי שיארך. לפני שלוש שנים החליט הבנק לחסל את עיסקי הנדל"ן שלו, אבוליביה התפטר, עבר לבנק אחר, שבו העניין לא עבד. כשראה שאין מנוס, נעלם.

בינתיים הופיע אחר מהמשקיעים בהנהלה הראשית של הבנק האמריקאי וביקש למשוך 300 אלף דולר. פקיד הבנק בחנו היטב את הקבלות שהיו בידו, גילו את הוויף והעבירו את העניין למישטרה. כמה ימים יותר מאוחר הגיע לשם אבוליביה, הודה במעשיו בפני מנהלי הבנק, וחתם על מיסמך ששיחרר את הבנק מאחריות כלפי הקוחות המשקיעים. בכל זאת, תבעו לקוחותיו של אבוליביה את הבנק כסכום של 7 מיליון דולר. הם טוענים שהבנק אחראי להפיסיהם, בהציגם את מאות הקבלות שהוצאו על ידי אבוליביה על טופסיה-הבנק.

פרקליט הבנק טוענים שאבוליביה פעל מחוץ למיסגרת תפקידו כגיל, וכי לא ננקטו ההליכים הרגילים לפתיחת חשבונות וביצוע עיסקות. בינתיים מבלה הבנקאי המשקיע את מרכיב שעות היום כעוור לרופאיה-שיניים בכלא וזוכה להערכתם של סוהריו.

סיפור מן החיים. אבוליביה התחיל כפרויקט ככל הנראה מייד אחרי הצטרפותו לבנק ב-1973 כפקיד האחראי על עיסקות נדל"ן. אף כי תפקידו לא היה קשור בשום צורה בהשקעות פרטיות, הוא מצא את תפקידו ככיסוי אידיאלי לתוכניתו. רוב לקוחותיו היו תושבי איי ומושבות צרפת לשעבר. הוא הבטיח ריבית גבוהה על פיקדונות מיוחדים, שטענו שהם מושקעים בשוקי-המטבע הבינלי-

קופסת מקרלים בעזה

כהמשך לפינת עיסקת-החבילה, הנה עוד סיפור. אני מקווה שאתם עדיין זוכרים את מיקרה הנעליים שעלו בתל-אביב בין 24 ל-28 אלף שקל ודקה וחצי מכפר-סבא רק 11 אלף שקלים.

מתברר שתוצרת ישראל, ובמיוחד המקרלים של מיפעל מזון בפתח-תיקווה, גם הם תורמים את תרומתם לעיסקה.

הנה העובדות: קופסת מקרלים קטנה, מתוצרתו של בית-החרושת בפתח-תיקווה עולה בשווי-סל 810 שקלים. תרשמו, אותה קופסה, באותו גודל, אפשר להשיג בדרום תל-אביב במחיר של 480 שקלים. תרשמו. ועכשיו באה ההפתעה: אותה קופסה של מקרלים עולה בחוצות עזה 110 שקלים. לא, זו לא טעות. מאה ועשרה שקלים. הבעיה היא לא למה הסוחר העזתי מוכר בסכום של 110 שקלים. אלא בכמה מוכר המפיץ על הפתח-תיקוואי לסוחר העזתי. אני לא יודע, וקרוב לוודאי שלא אדע.

אבל אני יכול לשאול איך זה שבתי ניות בדרום תל-אביב המחיר הוא כי מחצית המחיר של השווי-סל. לזה יש לי תשובה. השווי-סל רוצה להרוויח הרבה-הרבה יותר, אם משלמים, אז למה לא? וישל יספרו לנו שההוצאות של השווי-סל בפולות.

לקינות, אשתף אתכם בחוויה הגסטרונומית האחרונה של חבר שחזר זה עתה מצרפת, ולא בפמלייתו של ראשי-הממשלה. קילוגרם בשר פילה (בקר) עולה בצרפת 80 פרנק, שהם כשמונה דולר. הבשר, אומר זה שחזר מצרפת, נקי לגמרי. פה (בארץ) קילוגרם של פילה בקר, "מלוכלך" עם שומן וחגורה, עולה כ-15 דולר. ואם הוא נקי (הפילה) המחיר יהיה 18 או 20 דולר. הוא שואל למה? אמרתי לו שאני לא מבין בכשר, אבל לעומת זה סטיק (אומצה) אני אוהב, ואני, לא כמוהו, לא יכול להרשות לעצמי לנסוע לצרפת לאכול סטיק טוב וזול.

סירת מנכ"ל

אני לא עוסק בביקורת על הרדיו. זה לא התחום שלי ואני מבין בזה מעט. אבל, מצא חן בעיניי ביטוי חדש, ששמעתי אותו, אגב שיחה, עם מישהו מהטלוויזיה. הוא סיפר שברדיו יש "סירת מנכ"ל". שמעתי והלכתי אל מי שהלכתי לברר מה זה.

הסתבר שבארץ יש כל מיני סוגים של מובטלים: לא מועסקים, רורשיית-עסוקה, מקבלי דמי-אבטלה, מובטלים, מובטלים סמויים מקבלי שכו. מקבלי-שכו מובטלים מעבודה וגם "סירת מנכ"ל" שהוא הקור למקבלי-שכו בקול ישראל אל שאינם נדרשים לעשות כלום, ושמחמת זכויותיהם, או הוותק שלהם, ממשיכים לקשט את גיליונות-השכו של המוסד הממשלתי. אומרים לי שהסירת גדלה, ובעיקר עכשיו, מצויים בה, בלי להזכיר שמות, מטובי אנשי הרדיו, אך קולם לא נשמע. ניסיתי לברר — למה? אחד אמר שאין סירת, שני אמר שיש סירת, אבל העניין מנופח מעבר לממדי האמיתיים, ושלישי אמר שהוא לא יכול להסביר, כי הוא לא מבין למה והכירטוב שאפנה למנהל הרדיו. לא פנית. אני עושה זאת בדרך זו.

כדאי לבדוק

אתם נוודאי שמתם לב — ואם לא, אז כדאי שתעשו זאת. פנה אליי בעל-עסק וסיפר לי שהבנק שלו מסדר אותו. אמרתי לו שבזה אין כל חידוש. הוא עמד על שלו שיש חידוש. והוא צדק. מאז תחילת עיסקת-החבילה ירדה הריבית הבסיסית מ-21% ל-12%. לחידוש. בלומר ירידה של 9%. זה מגיע גם לכם.

הבנקים סירסמו את שיעורי-הריבית שהם נוטלים על משיכות-היתר שלהם לסוגיות. אתם משלמים יותר מהריבית הבסיסית, אבל גם היתר הזה קטן. בדרך כלל, בתישעה אחוזים.

ובכן, מה מספר לי אותו בעל-עסק: הבנק "שכח" להוריד לו את הריבית, שבה הוא מחייב אותו. כשגילה את העניין, תבע להקטין את חובי-הריבית בהתאם. בבנק טענו שנתנו לו חלק מהירידה בריבית, והבנק אינו חייב להעניק לו את מלוא הירידה בשיעורי-הריבית. רק כשאיים שיעבור לבנק אחר, סודר העניין.

הערה: מדובר על בנק מסוים, דווקא לא מהביג-דולרים, ועל מיקרה בודד שהובא לידעתי. מבאן אין ללמוד שכולם. אבל להזהר ולבדוק צריך.

מודעי
כיס אחד, והוא ריק

יין אלקטרוני

כבר סיפרתי לכם על הפטנט של הכולבו המפורסם, איך למנוע רטיבות בנעליים ולהיכנס בבוקר לנעליים יבשות וחמימות. אני חושב שלא, ואפילו אם כן, טוב לחזור עליו. ובכן הכולבו המפורסם מוכר מוט עשוי מניקל-קרמיום, סליחה זו הסוללה, המוט עצמו עשוי ומצופה כרום-ניקל ושומר על הנעליים, ומסתבר שגם הבגדים, כדי שיהיו יבשים וחמימים בשעות-הבוקר. לקראת היציאה לעבודה — למי שעובד, כמובן. אלמנטיזמום מחמם את האוויר שמסביב, בתוך הארון, או המגירה. אפשר גם לחבר לשקע שבקיר, מתאים גם לחשמל בקיר שלנו, וכל העסק הנפלא הזה במחיר של 30 דולר.

הכולבו החל לאחרונה למכור גם מדרך אלקטרוני ליין. הנראה כמו מחשב ידני. אני לא מבין בדיוק מה עושה המכשיר הזה, שמישקלו 60 גרם בלבד ומחירו 45 דולר בלבד. מה שברור הוא שבזכרוננו הוא מאחסן מידע מפורט על סוגי יינות והבציר ושנת הבציר. הוא מסוגל להשיב על כל השאלות ביחס ליינות צרפת, גרמניה, איטליה, אמריקה החל מן השנים 1947. יינות מובחרים. והחל מיינות טובים מבציר 1959. יש שם שמות של יינות כמו בורדו, בורגונדי (מחוזות בצרפת) ואפילו שמפניה. שבליס, רייהן, לואר, מוזל. יין קליפורני לבן, יין איטלקי אדום. צריך לבחור את האיוור, השנה, הבציר וכל המידע על כך ידך. מיוחד לאינני הטעם.